

محمد سمعان آغا يؤكد على ضمان التمثيل التركماني في حكومة الإقليم

رئيس الجبهة التركمانية العراقية يلتقي رئيس الحزب الديمقراطي الكردستاني في أربيل

الجبهة التركمانية العراقية في محافظة أربيل والسلالية، حيث أكد السيد محمد سمعان آغا رئيس الجبهة حرفيصة على تمثيل الصوت التركماني في عموم المناطن التي يتواجد فيها الشعب التركماني، بما في ذلك الإقليم، وضرورة ضمان التمثيل التركماني في حكومة الإقليم.

وشدد الجانبين على أهمية تطوير العلاقات بين الحزب والميغراطي الكردستاني والجبهة التركمانية العراقية، بما يخدم استقرار العملية السياسية، وأعرب السيد سعید بارازاني عن ترحيبه بهذه الزيارة، مشيداً بدور الجبهة التركمانية في تمثيل تطلعات التركمان، ومؤكداً دعم حزبه لكل الجهود التي تساهم في تعزيز الشراكة الوطنية والتقارب بين مكونات المجتمع العراقي.

ويأتي هذا اللقاء ضمن سلسلة مشاورات سياسية تجريها الجبهة التركمانية العراقية استعداداً للمرحلة المقبلة، واستمراراً لنهج الانفتاح وال الحوار مع مختلف الأطراف السياسية.

التقى رئيس الجبهة التركمانية العراقية ورئيس قائمة جهة تركمان العراق الموقوف، السيد محمد سمعان آغا، برئيس الحزب الميغراطي الكردستاني، السيد سعید بارازاني، يوم الاثنين، في مدينة أربيل.

وبحث الجانبان خلال اللقاء مجلل الأوضاع السياسية والأمنية في البلاد، وناقشا سبل تعزيز آليات الحوار والتنسيق المشترك بين الجبهة التركمانية والحزب الميغراطي الكردستاني بما يخدم المصالح العليا لجميع المكونات العراقية، وفي مقدمتها الشعوب التركمانية والكردية.

وشملت المباحثات ملف محافظة كركوك، حيث أكد الطرفان على أهمية ضمان حل شامل وفعيل شامل لكل مكونات المحافظة، وضرورة العمل المشترك لحماية استقرار المدينة وتعزيز التعايش، وتقديم الخدمات لأبنائها.

كما تناول اللقاء الاستحقاقات الانتخابية المقبلة، ومشاركة

توركمان إيل

جريدة سياسية عامة تصدرها الجبهة التركمانية العراقية
رقم الاعتماد في نقابة الصحفيين العراقيين ١٧٩
الثلاثاء / ٢ حزيران / ٢٠٢٥

www.turkmeneligazetesi.info
info@turkmeneligazetesi.info
العدد ١٧٥٦ السنة الثلاثون

رئيس الجبهة التركمانية العراقية يزور مؤسسة تورك اوچاcları في أنقرة

تسهيلاً في الحفاظ على الهوية القومية والت الثقافية للتركمان، خاصة في ظل التحديات التي تواجههم.

الصالحي: داعش بدأ باستهداف التركمان أولاً وارتکب الفظائع البشعة

ارتفاع أسعار النفط بعد قرار / اوپک بلس/ زيادة الانتاج

ارتفعت أسعار النفط أكثر من دولار للبرميل في التعاملات الآسيوية المبكرة بعد أن قررت مجموعة / اوپک بلس/ زيادة الانتاج في يونيو/ تموز المقبل بنفس الكمية التي زادتها في كل من الشهرين السابقيين. وزادت العقود الآجلة الخام بـ ١٠٠ دولاً، أو ١،٦٩٪، إلى ٦٣،٨٤ دولاراً للبرميل، بينما ارتفع سعر خام غرب تكساس الوسيط الأمريكي ١،١٦ دولاراً، أو ١،٩١٪ إلى ٦١،٩٥ دولاراً للبرميل.

وقررت مجموعة /اوپک بلس/ "امن الاول ، زيادة الانتاج بمقدار ١١٤ مليون برميل يومياً في شهر يونيو/ تموز المقبل مقابلاً بمساوى الانتاج المطلوب في يونيو/ حزيران ، وهو ما يعادل ثلاثة زادات شهرية.

محمد سمعان آغا يوجه بتفعيل الفعاليات الانتخابية بما يضمن تمثيلاً عادلاً وفاعلاً للتركمان

التقى رئيس الجبهة التركمانية العراقية، السيد محمد سمعان آغا، ورئيس المكتب والمقرات، ورؤساء منظمات المجتمع المدني التركماني، وذلك يوم الأحد في مدينة كركوك، بحضور مسؤول فرع كركوك السيد قحطان الوتداوي، ورئيس موسسة المجتمع المدني التركماني السيد استيرق بزار أوغلو.

وجرى خلال اللقاء استعراض عدد من الملفات المهمة المتعلقة في الانتخابات البرلمانية المقبلة، بما يضمن تمثيلاً عادلاً وفاعلاً للتركمان، وتحفظ على حقوقهم الوطنية والسياسية في المرحلة القادمة.

الاحتلال الصهيوني يرتكب مجردة في رفح

استهدفه عدداً من المواطنين الأبريزانيين جنوب القطاع غزة، وفي حصيلة أولية، أفاد تقارير، بأن المجزرة أسفرت عن استشهاد نحو ٣٠ شخصاً وإصابة أكثر من ١٥٠ من المدنيين الذين جوّهم الاحتلال الصهيوني، وأحدثوا في مواقع توزيع ما يسمى بـ "المساعدات الإنسانية".

إذ ذلك، وصف المكتب الإعلامي الحكومي في القطاع بأنه "منطقة بـ "تصانع موته جاعلي، لا تقاص إغاثة إنسانية"، موكداً أن ما يجري هو "استخدام منهج وخيثي للمساعدات كآلة حرب، توظف قسراً في نفاق قتل مكشوفة".

وفي هذا السياق، أوضح المكتب أن نفاق القتل هذه "تدار وثيراً من قبل جيش الاحتلال، وتمويل وشطئ

تود آراء جريدة توركمэн إيل أن تنتهى للقراء الاعباء بان جريدة توركمэн إيل ستحجب عن الصدور في عدها القادم وذلك لتزامن موعد صدورها مع أيام عيد الأضحى المبارك لها اقتضي التحويل.

وكل عام والشعب العراقي عامه والتركمان خاصة بالف خير وسلامة.

اسرة تحرير جريدة توركمэн إيل

رئيس الجبهة التركمانية العراقية يحضر ندوة حوارية للتركمان في أنقرا حول الانتخابات البرلمانية

كما تم خلال اللقاء عرض أبرز التحضيرات الفنية والإدارية التي تقوم بها الجبهة التركمانية في هذا السياق، واستعراض الخطط الموضوعة لضمان تسيير عملية التصويت للتركمان المقيمين خارج العراق.

رئيس الجبهة التركمانية العراقية يهنى السيد إبراهيم قوريالي لاتخابه مديراً لمكتب الثقافة التركمانية

برسم الله الرحمن الرحيم
برقية تهنئة
السيد إبراهيم قورايالي المحترم
مدير مكتب الثقافة التركمانية في اتحاد الأدباء العراقيين
تحية طيبة ياسميني وباسم الجبهة التركمانية العراقية، أهلاًكم
بن المناسبة انتخابكم مدير المكتب الثقافة التركمانية في اتحاد الأدباء
العراقيين، ودوركم المشهود في خدمة الهوية التركمانية.
إن هذه المسؤولية تمثل فرصة جديدة لتعزيز الحضور الثقافي
التركماني ضمن المشهد العراقي العام، ونحن على ثقة بقدركم
على النهوض بها بما يليق بتراثنا وارتباها الحضاري.
نثمن لكم دوام النجاح والتوجه في مهامكم، خدمة شعبنا
التركماني ووطننا العزيز.

مختار اوغلو يشارك في مشاورات الأطراف السياسية في طوزخورماتو

توران يعزي بوفاة عقبة رئيس حزب القرار التركمي

ببالغ الحزن والأسى، تلقينا بتألم وفقدانه لها بذنب الله عقبة السيد كريم زيتل، رئيس حزب القرار التركمي. وبهذه المناسبة الأليمة، نتقدم بخالص التعازي وصادق المواساة إلى الأخ العزيز السيد كريم زيتل، سائلين المولى عز وجل أن يتغمد الفقيدة بواسع رحمته، ويسكتها فسحع جنانه، وأن يلهم أهلها وذويها الصبر والسلوان.

نشر اخطار

مديرية مرور محافظة كركوك / القانونية
العدد : ٢٠٢٥/٥/٦
الموافق : ١٦٥٠
المتضمن نشر الاخطار الصادر من محكمة قوى الامن الداخلي.
اقضى حضورك امام هذه المحكمة خلال مدة (٣٠) يوماً من تاريخ نشره اذا كنت داخل العراق او خارجه لاجابة عن الجريمة المستند اليك وفق المادة (٢٩٨/٩٢٨) ق.ع.م.د. وبعد عقوبة سوف تتتخذ الاجراءات القانونية ضدك وتطبيق احكام المادة (٦٩) ق.ا.
لواء الشرطة الحقوقية اربيل متحملاً قوى الامن الداخلي

رئيس الجبهة التركمانية العراقية يلتقي برئيس وقف توركممن ايلي

ال المشترك، بما يسهم في تحقيق التنمية المستدامة والتطوير في مختلف القطاعات، ويعزز الحضور التركماني على مختلف المستويات.

ومن برنامج لقاءاته في العاصمة التركية أنقرة، التقى رئيس الجبهة التركمانية العراقية ورئيس قيادة جبهة تركمان ايلى العزيز الموقف، السيد محمد سمعان أغاش، برئис وقف توركممن ايلي، الدكتور نورهان كنانة، يوم الخميس.

وجرى خلال اللقاء بحث سبل تعزيز العلاقات الثنائية، واستعراض عدد من الملفات ذات الاهتمام المشترك، خاصة تلك المتعلقة بالبرامج والمشاريع الثقافية والتربوية، والتنموية، في عموم مدن وبلدات توركممن ايلي.

وأكّد الجانبان على أهمية مواصلة التعاون والتنسيق

رئيس الجبهة التركمانية يقدم التعازي لرئيس حزب القرار التركمي بوفاة عقبة عقبة

زار رئيس الجبهة التركمانية العراقية، السيد محمد سمعان أغاش، رئيس حزب القرار التركمي، السيد كريم زيتل، لتقديم واجب العزاء والمواساة بوفاة عقبة عقبة.

واعرب السيد سمعان أغاش خلال الزيارة عن خالص تعازيه وصادق مواساته، داعياً الله عز وجل أن يتغمد الفقيدة بواسع رحمته ويسكتها فسحع جنانه، وأن يلهم ذويها الصبر والسلوان.

من جانبة، عبر السيد كريم زيتل عن شكره وأمانته لهذه الفضة الأخوية الصادقة، مؤكداً على عمق الروابط الأخوية التي تجمع أبناء الشعب التركمي في مختلف الظروف.

الصالحي: داعش بدأ باستهداف التركمان أولاً وارتكب الفظائع البشعة

تمة ١
ان ملف المفقودين بعد اتفاق الملفات الإنسانية في العراق، مشارياً إلى أنه يشمل ضحايا جرائم النظام السابق من مقودي الحرب والمجازر والإعدامات، ويهدف لتشمل ضحايا الإرهاب الذي استهدف كل مكونات الشعب العراقي بعد ٢٠٠٣.

وأوضح أن تتم داعش بدأ باستهداف التركمان في قضاء تلaffer، حيث ارتكب جرائم بشعة في الرقة السورية، ثم توسع ليشمل الإيزيدية، والمسحيين، والكرد، والشبك، والستة، وارتكب مجازر مثل سبايكير التي طالت الشيعة.

الونداوي يجتمع بعد من مختارى كركوك

عقد السيد مسؤول فرع كركوك للجبهة التركمانية العراقية تحاطن الونداوي اجتماعاً مع نخبة من مختارى مدينة كركوك وخلال الاجتماع تم بحث دراسة الواقعى الخدمي في كركوك وكذلك موضوع شحة المياه في ياجي وتركان ومنطقة بدر، و أكد الونداوي خلال اللقاء على ضرورة تشجيع الشباب للتحديث بالياتهم الانتخابية لتكون لهم فرصة المشاركة في الاستحقاقات الانتخابية القادمة وحيث اكد مسؤول فرع كركوك للجبهة التركمانية العراقية على دعم الجبهة التركمانية العراقية للسادة المختارين في عملهم لخدمة المواطنين .

مسؤول فرع ديارى للجبهة يلتقي بكوادر مكتب قزانية

ضم جولات الميدانية في اقضية ونواحي المحافظة، زار عضو المكتب السياسي ومسؤول فرع ديارى للجبهة التركمانية العراقية الدكتور اسماء ناظم ده ده في والوفد المرافق له مدينة قزانية ملتقياً بـ كوادر الجبهة في المكتب.

وناقش ده هذه التحضيرات الازمة للانتخابات في كافة الماطق لغرض تحسين بطاقة الناخب وتحث المواطنين على المشاركة في الاقتراع.

وحيث مسؤول الفرع الكوادر على تكثيف الجهود والتواصل المستمر مع المواطنين من خلال زيارات الميدانية لمناطق قزانية وفتح باب المكتب للجميع لغرض تقديم تفاصيله لذويه، داعين الله تعالى أن يتغمد بواسع رحمته ويسكته فسحع جنانه ويلهم اهله ومحبها الصبر والسلوان.

فربخجة التركي يتوج بالدوري الأوروبي للمرة الثانية

و الذي انهى لصالحة أيضاً بنتيجة ١٨-١٩ . وجاء الرابع الأخير الحاسم ليدخل فربخجة بمعنويات مرتفعة ويوسع الفارق أمام فريق الامارة ويفوز ٢٧-١٩ ، وبنهي اللقاء بنتيجة اجمالية ٨١-٧٨ ، ويصعد لمنصة التتويج كبطل ديفيز قائمة مسجلي وتصدر الامريكي نايل هازز ديفيز قائمة مسجلي فربخجة برصيد ٢٣ نقطة، كما اضمه زميله الصربي ماركو غوروريتش ١٩ نقطة، بينما كان الامريكي افالايو الاكثر سجلاباً في موئلوكو، برصيد ١٩ نقطة.

من ناحية أخرى، احتل أوليمبياكوس اليوناني المركز الثالث بفضل فوزه ٩٣-٩٧ على مواطنه وغريميه اللدود بانثينايكوس فيقاء تحديد المراكز والذي سبق المباراة النهائية.

واستضافت العاصمة الاماراتية ابوظبي مباريات المربع الذهبي هذا الموسم لتصبح أول مرحلة تقام فيها نهائيات البطولة في دولة غير أوروبية.

توج فريق فربخجة التركي بلقب الدوري الأوروبي لكرة السلة، للمرة الثانية في تاريخه، بالفوز على موطنك بنتيجة ٧٠-٨١ ، على ملعب "الاتحاد ارينا" في أبو ظبي، ليؤكد مكانته كواحد من أقوى فرق أوروبا.

واستعاد الفريق التركي، بهذا الانتصار الكبير، القبض بعد غياب دام ٨ سنوات، إذ سبق وأن أحزر موسى الفرق الشعبية وتنظيم البطولات الدورية، كما ناقش بعد غياب دام ٨ سنوات، إذ سبق وأن أحزر موسى الفرق الشعبية وتنظيم البطولات الدورية، كما ناقش الاجتماعات إعداد الفريق السادس في تاريخ الموروليج ٢٠١٧ ، ليصبح الفريق السادس في تاريخ الموروليج الذي يغير بالبطولة مجرى.

استهل موئلوكو المواجهة بشكل مثالي حيث نجح في التقدم بنتيجة ١٣-٤ حتى منتصف الربع الأول من اللقاء، لكن فربخجة تمكن من تهذنة الموقف حتى قصص الفارق مع نهاية هذه الفترة ليتأخر بفارق نقطتين ١٨-١٧ . الربع الثاني شهد تساوي المحتestation من فربخجة، ليتمكن من العودة بقوة واقتصر بنتيجة ١١-١٣ ، وبنهي الشوط الأول بفارق نقطتين ٣٥-٣٣ ، واستمر تفوق الفريق التركي في الربع الثالث

باريس سان جيرمان يتوج بلقب دوري أبطال أوروبا للمرة الأولى

ووضع باريس سان جيرمان إخفاقه في نهائي البطولة نسخة ٢٠٢٠ عندما خسر القبض أمام باريس ميونيخ الألماني بهدف دون رد على ملعب "النور" بالعاصمة البرتغالية لشبونة، ليصبح ثالث فريق فرنسي يتوج باللقب بعد مارسيليا عام ١٩٩٣ .

كما نجح أليساندرياني لويس اتيكي مدرب الفريق الباريسي في كتابة اسمه باحرف من ذهب في عالم التدريب، بعدما قاد فريقه للتتويج بالثلاثية التاريخية بعد سابق حسمه للدوري وبمسابقة الكأس الفرنسيين.

في المقابل، خسر إنتر ميلان، النهائي الثاني له في آخر ٣ سنوات بعد خسارته النهائي ٢٢-٢٠ أمام ماشستر سيتي باسبانيا بهدف دون رد، ليتحقق في التتويج بلقب الرابع على مدار سبعة

سنوات، وذلك بعد خسارته لنهائي ٢٠٢٢ و٢٠٢٣ و٢٠٢٤ من زمل المباراة.

- ج ١/ في سورة الفجر
- ج ٢/ الأيام المعلومات
- ج ٣/ يكره ستين
- ج ٤/ لاجتماع اركان الاسلام فيها
- ج ٥/ ليلة المبعث في المزدلفة
- ج ٦/ الأضاحي
- ج ٧/ يوم عرفة
- ج ٨/ ذي الحجة
- ج ٩/ مستحب
- ج ١٠/ في يوم عرفة

اجوبة الأسئلة المشورة في صفحة ٦

برعاية رئيس مؤسسة وقف توركممن إيلي الدكتور طورهان كتامة انطلاق بطولة الكابتن عوني غني لكرة القدم في كركوك

برعاية كريمة من الدكتور طورهان كتامة، رئيس مؤسسة وقف توركممن إيلي، افتتحت بطولة الكابتن عوني غني لكرة القدم للفرق الشعبية التركمانية، بمشاركة ٣٢ فريقاً يمثلون مختلف مناطق محافظة كركوك، وذلك على ملعب نادي المصلى الرياضي.

شهدت البطولة حضوراً جماهيرياً واسعاً، ووسط أجواء حماسية ونافقة رياضية شريرة، تعكس الروح الحضور الرياضي التركمي في المحافظ المختطفة.

ضاماً مع فلسطين.. بطل الكونغ فو التركي يرمي ميداليته الأوروبية بنهر النيل

ألقى بطل الكونغ فو التركي نجم الدين أربكان أقى بوز، ميدالية الذهبية في نهر النيل، احتجاجاً على قرار معاقبته بسبب تضامنه مع فلسطين.

وأوضح اللاعب التركي عبر حسابه على منصة اكس ان الاتحاد الأوروبي للكونغ فو فتح تحقيقاً ضدّه بسبب دعمه لفلسطين.

فاسطرين خلال حفل فوزه بالبطولة الأوروبية في فوندوم في ديسمبر/كانون الأول.

العراق يحصد ٤ ميداليات في بطولة العالم للمواي تاي بتركيا

حقق المنتخب العراقي للمواي تاي انجازاً مشرقاً بحصوله على أربع ميداليات (فضية وثلاث برونزيات) في بطولة العالم للمتقدمين التي أقيمت في مدينة أنطاليا التركية، وشهدت البطولة مشاركة واسعة لأكثر من ٢٥ دولة من مختلف قارات العالم.

وأوضح رئيس الاتحاد العراقي للمواي تاي وعضو المكتب التنفيذي للجنة الأولمبية، مصطفى جبار علاك، أن المدينة الفضية كانت من نصيب ثالثي "المواي تاي" الزوجي المكون من علي هاشم صلاح وعلى محمد مطرفي، وذلك بعد اداء متفرد ومنافسة قوية مع نخبة لاعبي العالم.

Türkmen Tarihinde İz Bırakanlar

I. Süleymanşah

(Ö. 479-1086)

-1-

Anadolu Selçuklu Devleti'nin kurucusu ve ilk hükümdarı 1. Hüküm süresi (469/1077-479/1086).

I. Süleymanşah, Selçuk Bey'in torunu Kutalmış'ın beş oğlundan biridir. Bunlardan dördünün adı: Süleyman, Mansur, Alp İlek veya Alp Yüyük ve Devlet veya Dolat.

Kutalmış, Sultan Alparslan karşısında girdiği savaşta yenilgiye uğrayıp kaçarken atından düşüp ölmüşü (453/1063). Çocukları Alparslan tarafından esir alınmıştır. Nizâmülmülk, Kutalmış'ın bütün çocukların öldürülmesini isteyen Alparslan'a bunun devlete hayatı getirmeyeceğini söyleyip engel olmuştu.

Süleymanşah ve kardeşleri bu dönemde Urfa-Birecik taraflarında bir tür sürgün hayatı yaşıdalar.

Sultan Melikşah tahta çıktıktı sıralarda kardeşleriyle birlikte, Bizans hâkimiyetindeki Anadolu'da Fırat ırmağı boylarında ve Urfa dolaylarında fetihlerde bulunduktan sonra Orta Anadolu'ya geçerek fetih harekatında burada devam etti.

Bu sırada Selçuklu İmparatorluğuna tâbi olarak Filistin'de kurulan Türkmen Beyliğinin başına geçip fetihlere devam eden Atsız'a karşı, Süleymanşah'ın Kuzey-Suriye harekatına da girdi, bundan sonra Anadolu'ya dönerken yeniden fetihlere başladı. O kısa zamanda, Orta-Anadolu

üzerinden, daha önceleri de Selçuklu aklınlarının harekette bulundukları Marmara Denizi yönüne hareketle 1075 yılında İstanbul'un hemen yanısında, büyük ve tarihi bir Bizans kenti olan Sağlam surlara sahip bulunan İznik'i fethetti ve burasını temelini atmakla olduğu Türkiye Selçuklu Devleti'nin başkenti yaparak devletini kurdu. Bunun üzerine Sultan Melikşah kendisine "Türkiye Selçuklu Devleti Hükümdarı" fermanı ("menşur"), Bağdat Abbası halifesi Kaaim Biemrillah da hilafet "özel giysi" ve ferman ile birlikte "Nâsıruddevle, Ebulfevâris ve Rûknüddin" unvanlarını ve lâkâplarını göndermişlerdir.

Böylece Süleymanşah, Selçuklu aklınlarının Marmara Denizi'ne kadar harekâtta bulundukları bütün Anadolu'yı fetih etme planlarını uygulama safhasına koymaya başlamış bulunmaktadır. 1077'de özerliğini ilan edip İznik merkezli bağımsız bir devlet ilan edip.

Süleymanşah, devletini kurup başkent seçtiği İznike yerleştiği sıralarda, Bizans'ı ciddi tehdiklere sürükleyen isyanlar baş gösterdi.

Gerçekten de Bizans'ın Rumeli orduları komutanı Bryennios 467/1075 yılında ayaklanmış ve 470/1078 yılında Adrianopolis'te imparatorluğunu ilan ederek başkent Konstantinopolis üzerine yürümüştür.

Çok geçmeden yeni imparator Üsküdar'da çadırlarda konaklayan Türk kuvvetleri,

Rumeli'de imparatorluğunu ilan eden Nikephoros Bryennios'a karşı gönderdi.

İşte Bizans'ın içinde bulunduğu bu kârışıklıklardan faydalanan Süleymanşah, devletinin sınırlarını Marmara, Karadeniz ve Akdeniz yönlerine doğru genişletti.

Bunun sonucunda o, kısa zamanda, Bursa ve çevresinde başka, bütün Kocaeli yarımadasına hakim olarak Üsküdar ve Kadıköy'e kadar ilerlediklerini hattâ Bizans'ın Anadolu kıyısında gümrük daireleri kurarak boğazdan gelip geçer gemilerden vergi almayı başladi. Böylece İstanbul Boğazı, Selçuklu-Bizans sınırını oluşturmuştur.

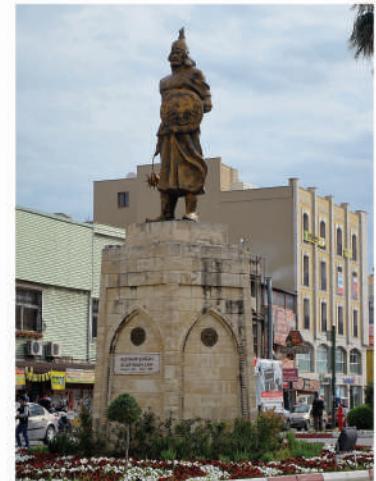
Süleymanşah'ın devletini kurup başarılı fetihleri sonucunda, özellikle 1080 yılında, Azerbaycan'dan kalabalık Türk kitleleri Anadolu'ya akma başladı böylece Anadolu'da Türk nüfusu sūratle ve gittikçe çoğalmakta idi.

Öte yandan bitip tükenmeyen iç buhranların yarattığı huzursuzluklar sebebiyle çeşitli ırklardan oluşan yerli halklar da (Ermeni, Süryani vs, gibi) Süleymanşah'ın yönetimini benimsediler.

Ayrıca büyük Arazi sahiplerinin hizmetinde çalışan ve tutnak muamelesi gören köylüler, uygurğu miri toparak rejimi sayesinde, Selçuklu yönetimde hürriyetlerini elde ettikleri gibi toprak sahibi de oldular.

Süleymanşah'ın kurduğu Türkiye Selçuklu Devleti'nin, kendi adına özel

Fikret Allahverdi

para bastırıp hatta okutluğu hususunun tespitini edilememesi sebebiyle hukuki bakımından Büyük Selçuklu İmparatorluğuna (Sultan Melikşah'a) tâbi bir devlet olduğu görülmektedir. Ayrıca Süleymanşah'ın İslâm kaynaklarında, hervesiyle Sultan Melikşah'a tâbi olduğu hususunda, açık ve kesin kayıtlar yer almaktadır.

Süleymanşah, bir süre sonra yönetimini Philaretos'un Ermeni prensliğine başlamış Antalya'nın askeri valisi (Şîhne) Türk asıllı İsmail'in çağrısı üzerine, devletin ileri gelen emirlerinden Ebulkasim'i, İznik'te bırakıp 300 atıyla Antalya'ya hareket etti.

19. ULUSLARARASI TÜRK SANATI, TARİHİ ve FOLKLORU KONGRESİ SANAT ETKİNLİKLERİ 26-27 Mayıs - 2025 Kerkük

KERKÜK DEĞİRMENLERİ

1

GİRİŞ

Değirmen tâhil tanelerini öğütmeye yaranan bir alettir, insanlar en ilkel çağlardan itibaren tâhil tanelerini uflatıp öğütmeye ihtiyaç duymuş ve türlü usullerle bunu başarmışlardır.

İlk dejirmenler bir bakıma bu günde havanlara benziyor. İçi oyuk bir taşın içine konan tâhil tanelerine başka bir taşla vurmak suretiyle eziliyordu.

Daha sonra öğütme usulü gelişti, tâhillar düz sahilə iki taş arasında öğütülmeye başlandı.

Değirmen taşlarını çevirmek için insan gücü yetmediğinden zamanla bu işte su ve rüzgârından faydalılmaya başlandı, böylece su ve yel dejirmenleri meydana geldi.

İlk yel dejirmeninin Türkler tarafından icat edilmiştir.

Bölgemizin coğrafi vaziyeti yüzünden, yel dejirmen, bize kullanılmamış, çünkü esen rüzgâr, etkin, faal, değil ki, bu tür dejirmeni dönen dersin. Bunun için bölgeye özellikle Kerkük'te su dejirmeni işletmesi düşünülmüştür. Eski dönemlerde, ailelerin tüketim ürünlerini başta hububat id, çünkü o dönemlerde, Kerkük'te ziraat elverişliydi, hububat güzelce istenen şekilde yetişirdi ve halkın başta gelen tüketim ürünlerinden sayılırdı, bunun için, memlekette dejirmenlere çok sayıda ihtiyaç olmuştur.

KERKÜK'TE DEĞİRMEN

A- El Değirmenleri

Su dejirmenleri yanında, Kerkük'te tüm evelerde eskiden el dejirmenleri bulunurdu. El dejirmenleri, el gücüyle çalıştırılan, tâhil denelerini, burgul... gibi şeyleri hazırlayan bir tür küçük dejirmendir.

Bu dejirmen yarımetre kuruunda olan çift yuvarlak taşlar, alttakisabit, üsteki ise bunun üstüne de elile döner.

Sabit taşın merkezine bir yuvarlak sert demir veya ayağa geçer, üsteki taş merkezinden o açıçın kuturundan aş büyük delinir, alttaki taşın üstünde yatay şekilde olur.

6 sm boyunda bir ahşap sap ile çalıştırılır. Dönen taşın ortasındaki delikten tâhil bırakılır, iki taşın etrafından ölütlerek çıkar ve bu şekilde Kerkük evlerinde bulgur ve ince bulgur «yarma» hazırlanır.

B- Su Değirmenleri

Irak Türkmenleri, Türkmenelinde özellikle Kerkük'te ahşap dişli aktarma düzenekleriyle donatılmış su çarklarından yaranmışlar, dişlilere bağlanan pervaneler her biri

iki metre çapında, alttan su alan çarkla donatılmıştı, bu su dejirmenleri, böylece su çarklarından yaranmışlar, konu ettiğimiz Kerkük'te su dejirmeninin bir yataş mil, döşey bir su çarkı tarafından çalıştırılırdı.

Bu dejirmenlerin yapımı sırasında karşılaşılan en büyük zorluk, dejirmene suyun, çarkın istenilen yerine düşmesini sağlayacak biçimde konumlandırılmasıydı. Bazı uygulamalarda bunu sağlamak için uzun bir dejirmen deresinin, yâda küçük bir setin inşa edilmesi gerekiyordu.

Bunun için Kerkük'te pek çok su dejirmenleri Hasa Çayı'na yakın bir yerde veya üstünde yapılmıştır.

Kerkük'te Hasa Suyu yanında, dört ana su kaynağı bulunmaktadır.

1.Bulava arki, 2.Tisin arki, 3.Handak arki, 4.Sakahane arki. Bu arkaların tapu senetleri vardır ve sahiplerinin adlarına kayıtlı idi. Herarkin 24 "Tak" hisse senedi vardır, dejirmenlere sahip olduğu hisse senetlerine göre bu arkaların su alırlardı. Değirmenlere ve tarım yerlerine su dağıtım işlemlerine bakan şâhsa "Kerhî" "گەرخىچى" söylenirdi.

Kerkük'te su dejirmenlerinin işletmesi

Kerkük'te su dejirmenlerinin işletmesi ise, söyle: Dişaridan arkla getirilen su, şiddetle dejirmene aktırılır, suyun giriş yerine "Nav" (içi oyuk, dar boğazlı suyu) denir. Nav "Savacaşa" (savak) bağlıdır. Savacaşa önünde duran ahşaptan yapılan çark "Top" suyun akışıyla dönmeye başlar. Top veya

Necat KEVSEROĞLU

çarkın, çarkın uçlarındakipervaneler yoluyla iş görür ve çarka bağlı olan demir, çubuk üstü iki kat olan dejirmen taşını döndürür.

Alt tahta bulunan "ayağ" adı verilen bölümdeki polat yapıyı "Mührenin" ortasından geçer, ve üst taşın ortasında bulunan "Baltada" yerlesir, çarkın dömeniyle çubuk harekete geçerse taşın dömesini sağlar, taş dönerken arasına geçen tâhil tanelerini öğütür ve "dartar". Adı geçen dejirmen taşları ise, çiftler halinde olan bu yuvarlak taşlar, biri sabittir, ötekisi ise bunun üstünde yatay düzlemdir, tâhil, dönen taşın ortasındaki bir delikten, sabit taşın merkezinden dışarı doğru uzun oluklara beslenir. Oluklardan taşın düzgün yüzeyi öğütme bölümünde aktarılan tâhil buradan un haline getirilir. Değirmen taşının yıpranan olukları zaman zaman onarılır ve öğütme bölümünün pürzeleren yüzeyi düzleştirilir. Kerkük'lüler tarafından şehirde kurulan su dejirmenleri, Kerkük ve etraf köylerin un ihtiyaçlarını karşıladılar. O zamanda öğütülen tâhillar karşılığı, o nesneden yüzde oranında hesaplanırdı. Tâhilların piyasada değerine göre alınırdı, pahali ise %5, eğer kıymeti düşük olsaydı 20% alınırdı.

Kerküklu Şair ve Yazar HİCRI DEDE (MAHMUT)'ün Kerkük Tarihi adlı yazma eserini eski harflerden, yeni Latin harflerine aktardım ve yayına hazırladım.

Seri şeklinde okuyucularımıza sunuyorum.

Kerkük'te Sünnet Veli

Kadim velime derneğinde usulü üzerine davetiye tezkereleri herkesin bildigine yazılırdı, bir gün ziyafet ve ekser gecesi

mevlit nebevi kiraat olunurdu.

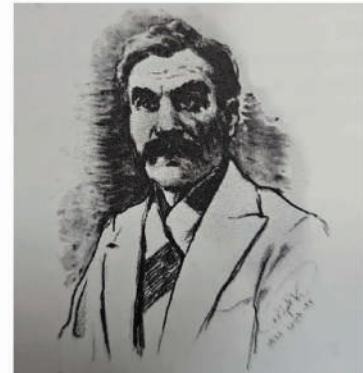
Keçiye Giren veya Pamuğa Girenlerle def ve alamlar tertip ederek sünnet olunan çocukları mücehhez bir hayvan

sırına bindirip bu arada bazı muktedirler birkaç eytam ve bazı fukara zümresinin evlatlarını da adata kendi evlatları mesabesinde kendi kesesinden bezedup beraberce hamama giderlerdi.

Aynı ahenk ile hamamdan çıkışından sonra çocukların içrayı sünnetten sonra bütün med'uv müteallikti bulunan toplanıp ve Şal bağlamak usulü icra edilirdi.

Mezkür usul ise bir şal ara yerde döşenir hazır bulunan cemiyetin bir bir isimleri şabaş edilir, her kes imkanına göre bahış olan Akçayı döşenen mezkr şal içine atarları.

Kimin sonradan te'diye etmek üzere yine ismi paskallar tarafından şabaş olunup ve defter mahsusaya kayıt edilirdi.

Bu minval üzere berber için bir miktar meblağ toplanırı.

Sonradan ahbab ve taallukat tarafından sünnetli konağa halatlar gönderilirdi.

-AA- Ali Kasapoğlu

Kerkük'te "19. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi" Düzenlendi

Türkmeneli İş Birliği ve Kültür Vakfı bünyesinde Zirve Araştırmave Geliştirme Merkezi tarafından düzenlenen kongreye aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 12 ülkeden çok sayıda akademisyen katıldı.

26-27 Mayıs'ta gerçekleştirilen Irak, Türkiye ve Azerbaycanın yanında Türk dünyasından çok sayıda akademisyen katıldığı kongrede, kültürel mirasın korunması ve Türk dünyasında ortak bir akademik ağ oluşturulmasına katkı sağlamayı amaçlıyor.

Türkmeneli İş Birliği ve Kültür Vakfı Başkanı Mustafa Ziya, AA muhabirine yaptığı açıklamada, Kerkük'te 19. uluslararası Türk sanatı, tarihi ve folkloru kongresi düzenlemekten mutluluk duyduğunu bildirdi.

Türk dünyasının sanatı, tarihi ve folklorunu ilgilendiren böyle bir kongreye Kerkük'ün ev sahipliği yapması ayrıca gurur verici olduğunu belirten Ziya, kongreye 12 ülkeden 60'ın üzerinde akademisyenin katıldığını ifade etti.

Irak'ın çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yaptığıını ancak bunların Türk

medeniyetine başladığını dikkat çeken Ziya, Irak'ın hemen her yerinde Türk eserlerine rastlandığını söyledi.

Kongre Hazırlık Kurulu Başkanı Ahmet Aytaç, kongrenin Türk dünyasından bir çok farklı devlet üniversitesinin işbirliğiyle yapıldığını dikkat çekti.

Bu kongrenin yıllardır devam ettiğini ve özellikle Türk dünyası ülkelerinde yapıldığını bildiren Aytaç, bu yıl Kerkük'te düzenlendiğini söyledi.

Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi İslam Arkeoloji ve Antropoloji Uzmanı Fariz Halilli, Kerkük'te bulundurmakta ve burada böyle akademik çalışmada yer almaktan mutluluk duyduğunu söyledi.

Kerkük ilgili konuları ve akademik çalışmaları daha önce Azerbaycan'da ele aldığı konuları hatırlatan Halilli, bu sefer bu konuları Kerkük'te görüşmek ve özellikle İslam Arkeoloji çalışmaları ele alındığını önemine vurgu yaptı.

Coğrafi olarak ayrı olunmasına rağmen Azerbaycan ve Kerkük'ün ortak değerleri olduğuna dikkat çeken Halilli, "Fuzuli başta olmak üzere çok sayıda ortak değerlerimiz var." dedi.

Kongreye katılan Kerküklu Araştırmacı

ve Yazar Necat Kevseroğlu, Kerkük'ün bu tür önemli akademik kongrelere ihtiyacı olduğunu bildirdi.

Çok sayıda ülkeden onlarca akademisyenin bu çalışmaya önem vermesinin Kerkük'ün değer kattığına dikkat çeken Kevseroğlu, bu çalışmayı Türk dünyasının akademik buluşması olarak nitelendirdi.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Bağdat'a 5 Bin Zeytin ve İncir Fidanı Hediye Etti

Gaziantep Büyükşehir Belediyesinden başkanı Bağdat'a Türk Bahçesi'ne dikilmek üzere zeytin ve inciden oluşan 5 bin fidan hediye edildi.

Bağdat Büyükşehir Belediye Başkanı Ammar Musa ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin'in de katılımıyla Bağdat'taki Zevra Parkı'nda fidan dikimi yapıldı.

Şahin, burada basına yaptığı açıklamada, güçlü bir heyete Bağdat'ı ziyaret ettiklerini dile getirek «Bağdat ile ilgili çok güzel sözlerimiz var. *Ana gibi yar, Bağdat gibi diyar olmaz* derler. Bizim için Bağdat'ın söyle bir önemi var; İslam Mekke'de doğdu, Basra başta olmak üzere fetihler burada oldu ama İslam medeniyeti Bağdat'ta gelişti.» dedi.

Bölge insanların çok acı çektiğini dile getiren Şahin, bölgenin huzur ve daha çok kardeşliğe ihtiyacı olduğunu söyledi.

Şahin, «Bugün Gazze'deki çocuklar ölüyor ve öldürülmeye devam ediyor.» diyerek «Bağdat ve Gaziantep kardeşliği çocukların ölmeyeceği ve öldürülmediği bir dünya için daha da güçlenmek zorunda.» ifadesini kullandı.

- Gaziantep'te "Bağdat Bahçesi" ve Bağdat'ta "Türkiye Bahçesi"

Şahin, açıklamalarını şöyle sürdürdü:

«Yeşil Gaziantep şehrinin yeşil Bağdat'a dönüşmesi lazım. Gaziantep'te bir millet bahçemiz var, 280 dönüm ve oraya 'Bağdat Bahçesi' yapacağız. Bağdat Bahçesi'nin Gaziantep'te yapıldığı ve Türkiye Bahçesi'nin Bağdat'ta yapıldığı yeri zeytin ağacının ekimini yapıldığını ifade etti.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ve Irak Başbakanı Muhammed Şıya es-Sudani'nin değerli çalışmalarıyla zaten bir devlet aklı çalışıyor. Yerelden

yerele de biz bu işi güçlendiriceğiz.»

AA muhabirine de açıklamalarda bulunan Şahin, Bağdat'ın İslam medeniyetinin şehri olduğuna dikkati çekerek İmam Azam Ebu Hanife en-Numan'ın türbesini ziyaret edeceklerini söyledi.

Şeyh Abdulkadir Geylani türbesi ve Külliyesini de ziyaret ettiklerini anlatan Şahin, Irak'ta inanç turizminin olduğunu ve bu anlamda iki belediye arasındaki işbirliğini güçlendireceklerini belirtti.

Bağdat Büyükşehir Belediye Başkanı Ammar Musa da Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Şahin'in katılımıyla ilk zeytin ağacının ekimini yapıldığını ifade etti.

Musa, bunun iki şehir belediyesi arasında imzalanan anlaşma kapsamında olduğunu ve söz konusu anlaşmayı uygulamaya devam edeceklerini dile

Türkçe'nin Bağdat Büyükelçisi Anıl Bora İnan ise iki belediye arasında 2023 yılında kardeşlik anlaşmasının imzalandığını hatırlatarak şunları kaydetti:

«Türkiye'de Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yürütülen 'Geleceğe Nefes' kampanyasının Bağdat'ın en müstesna parkı olan Zevra Parkı'nda Türkiye bölümünün açılması suretiyle hayatı geçirildiğini görüyoruz. Coğunuğu zeytin olan bir miktar da incirin yer aldığı 5 bin fidan getirdik.»

Fidan: "Türkiye, Irak İçin İstikrar Getirici Güç"

Türkiye Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, "Türkiye, Suriye'de istikrar getirici güç; Irak için istikrar getirici güç; Balkanlar için, Akdeniz için, Ege için, Kafkaslar için güçlü bir ülke, bölgesinde büyük bir ülke, güçlü bir liderliği var. Tabii bunu sorumlu bir şekilde kullanması, bölgemen hizmetine sunması önemli bir husus." dedi.

Fidan, Ukrayna'ya yapacağı ziyaret için sabah saatlerinde Polonya'dan Kiev'e demir yoluyla hareket etti.

Trende gazetecilere açıklamalarda bulunan Fidan, "Bizim gibi tarafların onlara aktaracakları görüşlerin ve açacakları farklı perspektif ve alanların önemli rol oynadığını düşünüyorum." diyerek bu noktada **Türkiye** olarak elinden gelenin yapılmaya çalışıldığıni belirtti.

Fidan, "Ülke olarak sahip olduğumuz çok farklı, belki çok az ülkenin göreceği bazı bakış açılarının olduğunu, bunu denkleme getirdiğimiz zaman ateşkes ulaşma konusunda daha somut adımlar atabileceğini düşünüyorum." ifadesini kullanarak, ateşkesin ardından barışın, bunların hepsinin yoğun çaba isteyen konular olduğunu söyledi.

Ortaya koymulan hiçbir diplomatik çabanın, bu ölcekte bir savaşın bir gününe, emeğini, maliyetini karşılayacak bir konu olmadığını vurgulayan Fidan, "Burada ne kadar emek koyarsak koyalım yine azdır. Bütün sorumlu ülkelerin bu konuda adım atması, elini taşın altına koyması gerekiyor. Cumhurbaşkanımız da baştan beri bunu yapıyor zaten." diye konuştu.

Fidan, tarafların kendi durukları yerleri kamuoyuya paylaşmasının bu aşamada doğru olmayabileceğini söyleyerek, bu pozisyonların tadel edilebilir olduğunu aktardı.

Tarafların ne ve neyi istediklerinin bilindiğini söyleyen Fidan, Ukraynalıların ve Avrupalıların 'ama'sız, 'faksız' şartsız

30 günlük ateşkesin hemen başlamasını istediğini kaydetti.

Rus tarafının da 30 günlük ateşkesteden ne elde edeceğini düşündüğünü belirtir Fidan, Rusların bu konuda bazı şartları olduğunu dile getirdi.

Ateşkesin nedenyapıldığının önemli bir soru olduğunu altını çizerek, tarafların, "benim şartlarım var" dedikten sonra o şartların müzakereye açık bir alan haline geldiğini söyleyen Fidan, "Bence hem Ukraynalıların ortaya koymduğu tutumun hem de Rusların tutumu başlangıç itibarıyle birbirine uzak olmakla beraber ama işte birlerin araya girmesi, bir takım konular şey yapması, daha farklı gündeme getirmesi. Tarafları belki yaklaştırabilir diye umut ediyoruz pozisyonlarına.." dedi.

Fidan, ABD'de önemli bir rol üstüne ve onlara da bunu paylaştığını belirterek, ABD'nin de burada oynayacağı rolün önemini olduğunu vurguladı.

ABD Başkanı Donald Trump'ın, "hemen ateşkes görmek istiyorum" diye baştan koymuş bir irade olduğunu anlatan Fidan şunları kaydetti:

"Bu noktada Ukrayna ve Avrupa tarafı Amerikan pozisyonuna uyumlanmadı esneklik gösterdiler. Birdenbire onu kabul ettiler. Tabii şimdi aynı uyumlanmayı ve esnekliği Rusya gösteremeyince, Rusya aslında Amerika nezdinde ve ateşkesi isteyen uluslararası kamuoyu nezdinde biraz daha dezavantajlı pozisyonu dürüsbiliyor."

Fidan, bunların belli ölçüde hesaba katılması gerektiğini söyledi.

- Türkiye'nin arabulucu rolü

Fidan, Rusya-Ukrayna müzakerelerinde her türlü rolü oynamaya hazır olduklarını ve arabuluculuk rolünü icra ettiklerini belirterek, "Tek bir arabulucunun çabasıyla olabilecek bir şey değil. Ama aynı sonuçu

isteyen, farklı yetenekleri ve perspektifleri olan önemli aktörlerin devrede olması aslında aynı sonuca ulaşmada bence önemli bir kriter." dedi.

Arabuluculuk görevinde en önemli şeyin taraflar tarafından kabul edilebilmek olduğunu, bu nedenle de ABD'nin bu konuda üstleneceği rolün önem atfettini vurgulayan Fidan, "Burada Rusya'nın Amerika'nın arabuluculuğunu kabul etmesi önemli bir konu. Türkiye'nin ev sahipliğini ve telkinlerini kabul etmesi önemli bir konu." diye konuştu.

"Biz hem bölgemizde hem biraz daha mücavî alanlarda ya çatışmalarda taraf olduk, çatışık kendimiz, çatışmaktan sonra gitgit çatışma çözümüne ilişkin pratikimiz oldu; ya da çatışan tarafları bir araya getirip bunları barıştırma ilgili girişimlerimiz oldu." ifadelerini kullanan Fidan, son 16-17 yıldır bu süreçlerin içinde olduğunu söyledi. Türkiye'nin birçok gerginlik ve çatışma alanında müdahale olduğunu dile getiren Fidan, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın çatışmaların çözümünde tecrübeli ve güvenilir bir lider haline geldiğini, kurumsal hafiza kazandıklarını vurguladı. Fidan, Türkiye'nin başka yerlerde yaşanan sorunlardan çırılan dersleri savaşan farklı ülkelere aktarma kabiliyetinin bulunduğuna dikkat çekerek, barıştan başka stratejik hedeflerinin bulunmadığının altını çizdi.

Türkiye'nin etrafındaki savaşların ve gerginlıkların azaltılarak durdurulmasının bir dış politika hedefi olduğunu belirten Fidan, istikrarsızlığın güvenliği ve ekonomi etkilediğini söyledi.

Fidan, diplomasisinin bütün araçlarını istikrarı sağlamak için kullandıklarını söyleyerek "Türkiye, Suriye'de istikrar getirici güç; Irak için istikrar getirici güç; Balkanlar için, Akdeniz için, Ege için, Kafkaslar için güçlü bir ülke, bölgesinde büyük bir ülke, güçlü bir liderliği var. Tabii bunu sorumlu bir şekilde kullanması, bölgemen hizmetine

sunması önemli bir husus."

- Taraflar koordinasyon halinde

Rusya'nın, bazı yerlerin ilhak edilmesi ve toprak hedeflerinin bulunduğuunu kaydeden Fidan, bunların dünya kamuoyu ve uluslararası hukuk açısından kabul edilebilirliğinin tartışmalı bir konu olduğunu işaret etti. Fidan, "Ben bunun bir legal süreçle bağlanacağını çok fazla değerlendirmiyorum açıkçası." dedi.

Fidan, Rusya'ya yönelik yaptırımlara işaret ederek, Ukrayna ve Avrupalıların yakın zamana kadar ateşkesle ilgili pozisyonlarının mesafeli olduğu fakat Donald Trump'ın ABD Başkanı olması ve "ateşkes ve barış" çağrısı yapmasıyla durumun değiştiğini söyledi.

Putin'in bu duruma ayak uydurmadığı bir durumun fazla maliyetli olabileceğini dile getiren Fidan, "Ortaya koymakla hedefler ile karşılaşmaya hazır oldukları maliyetler her ülkenin kendi hesabını yapacağı bir husus. Görülerimizi aktarmakla yetiniyor." ifadelerini kullandı.

Fidan, bütün aktörlerle temas halinde oldukları vurgulayarak, Moskova'da Rus yetkililerle yaptığı görüşmeleri, Avrupa Birliği (AB) Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilci Kaja Kallas ile istişare ettiğini paylaştı.

Ukrayna ziyaretinin ardından ABD Dışişleri Bakanı Marco Rubio ile telefonda konuşabileceklerini söyleyen Fidan, herkesin sürekli birbiriley temas ve koordinasyon halinde oldukları belirtti.

Gazze'de Sessizliğin Ortasında İnsani Facia: Vicdanların Harekete Geçme Zamanı

Mehmet Haşim Salihî

Gazze Şeridi, bir kez daha dünyanın gözleri önünde tarifsiz bir insanı dramın yaşandığı bir sahneye dönüştü. Çocuklar açlık ve hastalıka boğuşurken, kadınlar ve yaşlılar temel ihtiyaçlarından mahrum kalmış, çaresiz bir hayatı kalma mücadeleşi veriyor.

Bu acı tablo karşısında, uluslararası toplumun ve özellikle Arap ülkelerinin sessizliği, vicdanları kanatan derin bir yara açıyor.

İsrail'in askeri operasyonları aralıksız devam ederken, Gazze adeta bir açık hava hapishanesine dönüşmüştür, içerisinde kalanlar için her geçen gün daha da zorlu bir sınav halini almıştır.

Gazze'deki insanı krizin boyutları her geçen gün daha da derinleşiyor. Temel gıda maddeleri, ilaçlar ve tıbbi malzemeler tüketme noktasında. Şehirde su ve elektrik kesintileri günlük yaşamı felç etmiş durumda.

Hastaneler kapasitelerinin çok üzerinde çalışıyor, yaralı ve hasta sayısı her geçen dakika artarken, doktorlar imkansızlıklar içinde hayat kurtarmaya çalışıyor.

Özellikle çocuklar, bu insanı krizin en ağır bedelini ödeyen kesim. Yetersiz beslenme ve salgın hastalıklar, zaten travmatize

olmuş bu çocukların geleceğini tehdit ediyor.

Birleşmiş Milletler ve çeşitli uluslararası yardım kuruluşları, Gazze'deki durumun vahametini defalarca dile getirmelerine rağmen, sahada durumun iyileşmesi için yeterli adım atılamıyor.

Arap Dünyasının Sessizliği ve Beklentiler, tarihsel ve kültürel bağlarıyla Gazze'ye en yakın olması beklenen Arap ülkelerinin bu trajedi karşısındaki pasif duruşu, büyük bir hayal kırıklığı yaratıyor. İsrail'in Gazze'deki operasyonlarına karşı yeterince güçlü bir ses çıkarılmaması, Filistin halkın yalnızlık duygusunu pekiştiriyor.

Beklenti, Arap ülkelerinin diplomatik baskısı artırması, insanı yardım koridorlarının güvenli bir şekilde yapılması için somut adımlar atması ve uluslararası platformlarda Gazze'deki insanı faciaya dikkat çekerek aktif rol oynamasıdır. Sadece kinama mesajları yayılmasının yerine, Filistin halkına gerçek anlamda destek olacak mekanizmaların hayatı改善 edilmesi elzemdir.

Uluslararası Toplumun Sorumluluğu ise, Gazze'deki durum, sadece Ortadoğu'nun değil, tüm insanların ortak bir sorumluluğudur. Uluslararası hukuk

ve insan hakları prensipleri, bu tür durumlarda devletlere ve uluslararası kuruluşlara net yükümlülükler getirmektedir.

Acilen ateşkes sağlanması, insanı yardımların kesintisiz ve güvenliberk şekilde ulaştırılması, sivil kayıpların önlenmesi ve savaş suçlarının soruçturulması için uluslararası toplumun daha kararlı bir duruş sergilemesi gerekmektedir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin etkin bir şekilde müdahale etmesi ve Gazze'deki duruma kalıcı bir çözüm

bulmak için baskı yapması hayatı önem taşımaktadır.

Gazze'de yaşanan bu insanı facia, vicdan sahibi her bireyin harekete geçmesi gerekiğinin acı bir hatırlatıcısıdır. Sessizliğin, bu trajediye ortak olmak anlamına geldiği unutulmamalıdır. Acı çeken binlerce insanın sesi olmak, onların cıplıklarını duyurmak ve bu zulme dur demek, hepimizin insanı görevidir. Gazze'deki dramın son bulması ve bölgeye kalıcı barışın gelmesi için daha ne kadar canın yitirilmesi gerekiyor?

Genel Başkan Türkmen Eğitimi Genel Müdürü ile Görüştü

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Genel Başkanı Mehmet Seman Ağa, Türkmen Eğitimi Genel Müdürü Munibe Mehmet İzzet ile 26 Mayıs Pazartesi günü ITC Bağdat İl Başkanlığı'nda bir araya geldi.

ITC Bağdat İl Sorumlusu Gülşen Celal'in hazır bulunduğu görüşmede Türkmen eğitime yönelik çalışmalar ele alındı. Ayrıca, sınavların sorunsuz bir şekilde yürütülmeleri ve öğrencilere uygun bir sınav ortamı sağlanması için yürütülen çabaların sürdürülmesine vurgu yapıldı.

Irak Yazarlar Birliği Türkmen Kültür Ofisi Müdürü İbrahim Koryalı'ya Tebrikname

Sizleri en kalbi duygularıyla selamlıyorum, Irak Yazarlar Birliği bünyesinde Türkmen Kültür Ofisi Müdürlüğü görevine seçilmeyi vesilesiyle şahsim ve Irak Türkmen Cephesi adına tebriklerimi sunuyorum.

Üstlendiğiniz bu mühim görev, edebiyat ve kültür alanındaki birikiminizin yanı sıra Türkmen kimliğine duyduğunuz yüksek aidiyetin ve hizmet anlayışınızın da açık bir göstergesidir. Bu sorumluluğunuzun, Türkmen kültürünün Irak genelindeki temsiliyetini daha da güçlendireceğine, kültürel mirasımızın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması yönünde değerli katkıları sağlayacağına olan inancımız tamdır.

Yeni görevinizde üstün başarılar temenni

eder, çalışmalarınızda kolaylıklar ve daimi muvaffakiyetler dileriz.

Saygılarımla,
Mehmet Seman Ağa
Irak Türkmen Cephesi Genel Başkanı

ITC Genel Başkanı Ağa, Ankara'da Türkmenlerle Bir Araya Geldi

Başтарafı S:12

Panelde, Irak Türkmen Cephesi'nin Türkiye Temsilcisi Kultehan Yayınlı, ITC Seçim Dairesi Başkanı Cevdet Zülal, ayrıca çeşitli akademisyenler, öğrenci temsilcileri ve Türkmen sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri hazır bulundu. Ağa konuşmasında, Türkmen seçim bilincinin artırılmasının önemine vurgu yaparak, Irak Parlamentosu'nda Türkmenlerin gerçek anlamda temsil

edilmesini sağlamak amacıyla birlik ve beraberlik çağrısında bulunurken önumzdeki sürecin bilinçli ve etkili bir halk katılımı gerektirdiğine dikkat çekti.

Arıca, ITC'nin bu bağlamda yürütüdüğü teknik ve idari hazırlıklar ile Irak dışında yaşayan Türkmenlerin oy kullanma sürecinin kolaylaştırılmasına yönelik planlar da gözden geçirildi.

Vandavi, Kerkük'teki Bir Grup Muhtarla Bir Araya Geldi

Irak Türkmen Cephesi Kerkük Şubesi Sorumlusu Kahtan Vandavi, Kerkük şehrinin önde gelen muhtarlarıyla bir toplantı düzenledi. Toplantıda Kerkük'teki hizmet durumu ve Yayıcı, Türkalan ve Bedir bölgelerindeki su sıkıntısı konuları ele alındı.

Vandavi görüşmede, gençlerin seçim verilerini güncellemelerini teşvik etmenin gerekliliğini vurgulayarak, böylece yaklaşan seçimlerde yer alma fırsatı bulabileceklerini belirtti. Irak Türkmen Cephesi Kerkük Şubesi sorumlusu, vatandaşlara hizmet çalışmalarında muhtarları desteklediklerini de teyit etti.

Türkmen Cephesi'nden Bir Heyet, Adana'daki "Gönül Köprüsü" Dünya Türkleri Festivali'ne Katıldı

Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın daveti üzerine, Türkmen Cephesi'nden bir heyet, Türkiye'nin Adana ilinde düzenlenen ve dünya Türklerinin kültürlerini buluşturmayı amaçlayan "Gönül Köprüsü" Festivali'ne katıldı.

Heyete Abdurrahman Bayraktar başkanlık etti ve Mehmet Neccar sanatçı ile Salih Zurna liderliğindeki halk oyunları ekibini içeriyeordu. Türkmen heyeti, katılımcıların beğenisini toplayan sanatsal ve kültürel gösteriler sunarak, Türkmenlerin bu önemli uluslararası etkinlikte kendi özgün kültürlerini temsil etme yeteneğini bir kez daha kanıtladı.

TÜRKMENELİ SİYASİ KÜLTÜREL GAZETE HAFTADA BİR DEFA ÇIKARILMAKTADIR

İMİTYAZ SAHİBİ :
IRAK TÜRKMEN CEPHESİ

BASYAZAR : NECAT KEVSEROĞLU
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : AYDIN KERKÜK

ITC Genel Başkanı Ankara'da Türk Ocakları'ni Ziyaret Etti

Irak Türkmen Cephesi Genel Başkanı Mehmet Seman Ağa, Türkiye'nin başkenti Ankara'da bulunan Türk Ocakları Genel Merkezi'ni ziyaret etti.

Ziyareti sırasında Ağa, kurumun başkanı Dr. Mehmet Öz tarafından karşılandı.

Görüşmede, başta iki taraf arasındaki kültürel ilişkilerin güçlendirilmesi olmak üzere, Irak Türkmenlerinin böggesel ve uluslararası platformlardaki davalarının desteklenmesi, ayrıca eğitim, gençlik ve araştırma alanlarında iş birliği ve koordinasyonun önemi gibi bir dizi ortak konu ele alındı.

Ağa, Türk Ocakları'nın Türk milletinin meselelerini desteklemektedeki tarihî rolüne dikkat çekerek, Türkmen kimliği ve kültürünün korunmasına katkı sağlayacak yeni iş birliği alanlarının açılmasını yanı sıra Türkmenlerin karşı karşıya olduğu zorluklar karşısında bu tür iş birliklerinin önemi ele aldı.

Mehmet Seman Ağa, İKYB'nde Türkmen Temsilinin Sağlanmasına Vurgu Yaptı

Baştarafı S:12

Görüşmede, yaklaşan seçimler ve Irak Türkmen Cephesi'nin Erbil ve Süleymaniye illerindeki katılımı da ele alındı. Mehmet Seman Ağa, Cephe'nin Türkmen halkın bulunduğu tüm bölgelerde, Kurt Bölgesel Yönetimi de dahil olmak üzere Türkmen sesini temsil etmeye hevesli olduğunu ve Bölgesel Yönetim hükümetinde Türkmen temsilinin sağlanmasıın önemini vurguladı.

Her iki taraf da siyasi sürecin istikrarına hizmet edecek şekilde Kürtistan Demokrat Partisi ile Irak Türkmen Cephesi arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinin önemini vurguladı.

Mesut Barzani, bu ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirerek, Türkmen Cephesi'nin Türkmenlerin bekлentilerini temsil etmedeki rolünü takdir etti. Barzani, partisinin ulusal ortaklığını ve Irak toplumunun bileşenleri arasındaki yakınlaşmayı güçlendirmeye katkıda bulunan tüm çabalara destek verdiği teyit etti.

Bu görüşme, Irak Türkmen Cephesi'nin gelecek aşamaya hazırlık olarak yürüttüğü siyasi istişareler dizisinin ve çeşitli siyasi taraflarla açılık ve diyalog yaklaşımının devamı niteliğindedir.

Muhtaroğlu, Tuzhurmatu'daki Siyasi Tarafların İstişare Toplantalarına Katılıyor

Baştarafı S:12

Toplantıdan sonra yapılan açıklama metni şu şekildedir:

Bismillahirrahmanirrahim

Basın Açıklaması

Bugün Cuma öğleden sonra, 30 Mayıs 2025 tarihinde, Tuzhurmatu kazasındaki siyasi, sosyal ve güvenlik güçlerinin üçüncü toplantısı Türkmen Sarayı Divanı'nda yapıldı. Toplantıya, yaklaşan parlamento seçimlerine hazırlık kapsamında çeşitli Türkmen taraflarının temsilcileri katıldı.

Toplantı, Türkmen saflarının birliğini koruma sorumluluğu ve isteğini yansitan olumlu aşamalı anlayışlarla sonuçlandı. Gelecek Meclis'te şehri temsil edecek bir erkek ve bir kadın adayının seçime

yönelik net bir yol haritası üzerinde mutabakata varıldı.

Kararlaştırılan adaylar üzerindeki siyasi mutabakat projesini tamamlamak üzere dördüncü oturumun 07 Haziran 2025 Cuma günü geniş katılımlı bir toplantıyla yapılması karar verildi. Bu toplantıda istişarelerin sonuçları ve kamuoyu üzerinde ortak duruş açıklanacaktır.

Toplantıya katılanlar, Türkmen duruşunun bölünmez birliğini koruma ve bu anlaşma dışındaki adayların Tuzhurmatu şehrindeki Türkmenlerin birleşik seçim projesini temsil etmediği konusundaki bu adımlın önemini bir kez daha vurgulamışlardır. Toplantı, Gelecek aşamada ulusal rolünü etkinleştirme içindir. Başarı Allah'tandır.

Irak Sağlık Bakanlığı'ndan Yeni Korona Virüs Varyantı Uyarısı

Baştarafı S:12

Aynı tedbirler geçerli

Uzman, yeni varyanta karşı önerilen önlemlerin önceki Kovid-19 dalgalarındakiyle birebir aynı olduğunu hatırlattı:

Maske ve solunum hijyenı
Kalabalık ortamlardan uzak durma

Kapalı alanların havalandırılması

Yakın takip sürüyor

Irak Sağlık Bakanlığı'nın JN.1'i "yakından izlediğini" ve varyantla ilgili "daha ayrıntılı, doğrulanmış veriler" toplamaya çalıştığını kaydeden Dr. Hantuş, halkı resmi açıklamaları takip etmeye çağrıdı.

BASILDÌĞÌ YER FUZULÌ BASIM VE YAYIN ŞİRKETİ

REDAKTÖR:
ABBAŞ AHMET

DİZAYN:
MEHMET SALİHİ NEBİL YUSUF

Mehmet Seman Ağa, İKBY'nde Türkmen Temsilinin Sağlanması Vurgu Yaptı

Irak Türkmen Cephesi Başkanı, Kürtistan Demokrat Partisi Başkanı Mesut Barzani ile Erbil'de bir araya geldi.

Irak Türkmen Cephesi ve Birleşik Irak Türkmen Cephesi listesi başkanı Mehmet Seman Ağa, Pazartesi günü Erbil şehrinde Kürtistan Demokrat Partisi Başkanı Mesut Barzani ile bir araya geldi.

Görüşmede taraflar, ülkeydeki genel siyasi ve güvenlik durumunu ele alarak, Irak'ın tüm bileşenlerinin, başta Türkmen ve Kürt halkları olmak üzere, yüksek menfaatlerine hizmet edecek şekilde Irak Türkmen Cephesi ile Kürtistan Demokrat Partisi arasındaki diyalog ve ortak koordinasyon mekanizmalarını güçlendirme yolları tartışıldı. Müzakereler, Kerkük ili dosyasını da içерdi. Her iki taraf da vilayetin tüm bileşenleri için adil bir çözüm ve kapsamlı temsilin sağlanmasıının önemini vurguladı. Ayrıca, şehrin istikrarını korumak, bir arada yaşamayı teşvik etmek ve ahalije hizmet sunmak için ortak çalışmanın gerekliliği üzerinde duruldu.

Devam: S.11

TÜRKMENELİ GAZETESİ

www.turkmeneligazetesi.info
info@turkmeneligazetesi.info

30. Yıl

Sayı 1756

TÜRKMENELİ SİYASİ KÜLTÜREL GAZETE
HAFTADA BİR DEFA ÇIKARILMAKTADIR

Sah 3 Haziran 2025

Mehmet Seman Ağa: Türkmenlerin Adil ve Etkili Temsilini Sağlayarak, Haklarını Koruyacak Seçim Faaliyetlerinin Etkinleştirilmesine Yöneltik Talimat Verdi

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Genel Başkanı Mehmet Seman Ağa, 1 Haziran Pazar günü sivil toplum kuruluşları ve ITC Kerkük büro sorumluları ile bir araya gelerek seçim hazırlıklarını görüştü.

ITC Kerkük İl Sorumlusu Kahtan Vendavi ve Sivil Toplum Kuruluşu Başkanı İstabrak Yazaroğlu'nun hazır bulunduğu görüşmede mevcut gelişmeler ve yürütülen faaliyetler üzerine kapsamlı bir değerlendirme yapıldı.

Katılımcılar, Türkmen halkın adil ve etkili bir şekilde temsil edilmesini sağlamak adına atılması gereken adımları istişare etti. Ayrıca, Türkmenlerin ulusal ve siyasi haklarının korunması için güçlü ve yoğun katılımın önemli olduğu vurgulandı.

ITC Genel Başkanı Ağa, Ankara'da Türkmenlerle Bir Araya Geldi

ITC Genel Başkanı, Ankara'da Türkmenler İçin Düzenlenen Parlamento Seçimleri Konulu Panelde Katıldı

Irak Türkmen Cephesi Başkanı Mehmet Seman Ağa, Türkiye'nin başkenti Ankara'da düzenlenen ve Türkiye'de yaşayan Türkmen vatandaşları ile uzmanları bir araya getiren bir panelde yer aldı.

Panelde, yaklaşan Irak parlamento seçimleriyle ilgili hazırlıklar ele alındı ve Türkmenlerin bu süreçte etkin katılımını artırmaya yönelik görüş alışverişinde bulunuldu.

Devam: S.11

Salihi, Azerbaycan Büyükelçiliği'nin Davetini Kabul Ederek Bağımsızlık Günü Kutlamasına Katıldı

Türkmen Parlamento Kitlesi Başkanı Milletvekili Erşet Salihî, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Başdat Büyükelçiliği Maslahatgâzı Aynur Muhammedzade'nin davetini kabul ederek Bağımsızlık Günü münasebetiyle düzenlenen törene katıldı.

Tören, diplomatik misyon temsilcilerinin ve çok sayıda siyasi sahiyetin üst düzey katılımıyla gerçekleşti ve Irak ile Azerbaycan arasındaki ilişkilerin sağlamlığını yansitan kutlama havasında geçti.

Kendisine törende Milletvekili Lokman er-Reşidi, Federal Gelir Tahsis Denetleme Genel Kurumu Başkanı Suzan Abdullah ve Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Müşaviri Nureddin Kaplan eşlik etti.

Muhtaroğlu, Tuzhurmatu'daki Siyasi Tarafların İstişare Toplantılarına Katılıyor

Irak Türkmen Birinci Başkan Yardımcısı Heysem Haşim Muhtaroglu, Irak Türkmen Cephesi adına Tuzhurmatu'daki Türkmen siyasi ve sosyal taraflarının toplantı ve istişarelerine katıldı.

Bu katılım, Tuzhurmatu şehri için ulusal siyasi projenin başarısını garantilemek amacıyla safları sıkıştırmayı, yaklaşan parlamento seçimlerinde aday sayısını azaltma konusunda anlaşmayı ve seçmenleri etkin katılma teşvik etmeye hedefliyor.

Devam: S.11

Irak Sağlık Bakanlığı'ndan Yeni Korona Virüs Varyantı Uyarısı

Irak Sağlık Bakanlığı'na bağlı sağlık hastalıklar uzmanı Dr. Haydar Hantuş, "Omkron"dan türeyen JN.1 adlı yeni koronavirüs varyantının tespit edildiğini ve Asya başta olmak üzere birçok ülkede "şimdide kadarki en hızlı yayılma hızına" ulaştığını açıkladı.

"Aşılı-aşısız herkes risk altında"

Dr. Hantuş, JN.1'in klinik belirtilerinin önceki varyantlardan farklı olmadığını ancak bulaşılığının "en yüksek seviyede" olduğunu vurguladı.

"Mevcut aşilar bu varyanta karşı tam koruma sağlamayabilir; bu nedenle hem aşılılar hem de aşısızlar enfeksiyona açık" dedi.

Irak'a gelmesi "an meselesi"

Artan uluslararası seyahat trafiği nedeniyle JN.1'in Irak sınırlarına ulaşmasının "yalnızca zaman meselesi" olduğunu belirten Hantuş, "Dünya artık küçük bir köy. Virüsler ülkeler arasında çok hızlı hareket ediyor" ifadesini kullandı. Devam: S.11

Seçim Komisyonu Sandık Gözlemcileri İçin Kayıt Tarihini Açıkladı

Seçim Komisyonu, Temsilciler Meclisi seçimlerinde sandıkları gözlemelemek için kayıt kapısını açıyor.

Bağımsız Seçim Komisyonu, Temsilciler Meclisi seçimlerinin 11 Kasım 2025'de gerçekleştirileceğini duyurdu.

Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu Sözcüsü Cumana Galayı, yaklaşan seçimler için sandık görevlilerinin kaydının Salı günü başlayacağını bildirdi.

Galayı, memurlar, üniversite mezunları ve öğrencileri ile daha yüksek derecelere sahip olanlar sandıkları gözlemelemek için kayıt yaptırabileceğini aktardı.

Seçim Komisyonu seçimler için sandık görevlilerini seçmek üzere bir merkez komitesi kurdu, komite sandıklarda görevli personeli seçme mekanizmasını belirlemekle görevlendirildi.